

Salam, Əli Rza bəy, inşallah, yaxşısınız. Bu gün gözəl səirə, rəhmətlik Niso Böyüm haqqında bir yazı yazdım. Düzü hara gəndərim, bildim. Sızdan kömək istəmək qərarına gəldim. Bilmirəm, sizin qəzetin kriteriyalarına uyğundurmu, ya yox... Əgər mümkün olsa, mənə istiqamət və rərdiniz. Çox-çox təşəkkür edir və xahiş edirəm məni cavabız qoymayın. Hörmətlə:

Nübar Eldarqızı.
07.03.2021

*Qaç bilsən qəmlərinin alından,
Çıxa bilsən duyğuların selindən,
Qopa bilsən həsrətinin telindən,
Dil açanda ürəyinin harayı,
Mənə söylə, mən özgəsi deyilm!*

*Alışarsan dünyanın hər üzünə,
Ümidlərdən çəkilsən özünə,
Baxa bilsən o mələyin gözünə,
Nəyə görsən ağrılarındın savayı,
Mənə söylə, mən özgəsi deyilm!*

Bu misraların müəllifi Niso Böyümdür. Hər dərdini kağızla, qələmlə, gecələrə paylaşan xanım, xatın bir səirə...

Quru, statistik rəqəmlər mənlilik deyil. Amma bunu qeyd etməliyəm, çünki, möhür doğum günü onun haqqında yazmaq istədiklərimə yazmaq başladı.

Niso Böyüm Rəhmimova mart ayının 6-da dünyaya gəlmişdir... Bu mart, onsuz qeyd edilən ilk doğum ayıdır... Allah rəhmət etsin! Məkanı cənnət, məqamı yüksək olsun! Onun bu dünyada güvəndiyi gözəl əsərlər... inanıram ki, o gözəl yazan xanımna həmişə rəhmət oxutduracaq...

Niso Böyüm ədəbiyyatımızda dərin izlər qoymuş gedib. İllərin üstünü örtə bilməyəcəyi izlər... Bilmirəm, ruhu şaddır-mı, "çəkdiyi əhərlərdən dağılmayan göy üz" ilə halallaşdı, ya o yüksəklikdən baxarkən kimi, nəyi görür, kime, nəyə isyan edir, kime, nəyə haqqını halal edir və ya etmir...

- Ümumiyyətlə, o gözəl şair ruhunu nə hiss edirdi?...

*Mənə tanış deyil gördüyüm bu yer,
Mənə tanış deyil bu dad, bu oxu.
Arxada incitib beşiydim dünya,
Əndə dymadığım naməlum qorxu...*

*Bir də ki...
Dəyişib bizim üçün
Bu dünyanın axarı,
Ötüb gedən bir ömrün
Nə yüngüllü, ağır!?*

- dəyərək keçənə güzəşt! deyib içində küll olan arzuları bağışlamadımı?!

Niso Böyüm - əsil Böyüm idi! Onun bir az sort, ötkəm ədəsi vardı. Özünə inanı-mı çox güclü idi. Şeire könlü verəndən sonra həyatına mənə biçdi, şeiri ömrünün baş taci etdi, heç kəsin əyafına vermədi şeri. Ona görə ailə qurmadı. Qışqanc idi, qorxdı ki, həyat vətəni şeir yox, insan olar. O insan ki, ona söz də deyəcək, etiraz da edəcək, anlayacaq, ya anlaşılmaq birli olacaq... İnciyəcək, incidəcək, küsəcək, küsüdüəcək...

O, bunları görürmüzdü! O, doğulanda alına nə yazılmışdısa, hərfi-hərfinə ya-sadı. Heç özünü "nə deyərler!" deyib ailə qurmağa zorlamadı. Ürəyinin hökmü ilə, şeirləri, poemaları, hekayə və romanları ilə xoşbəxt yaşadı.

1988-89 illərdə mən, tələbə idim, fərsətdən istifadə, qəzet və jurnallara şeirlər verirdim və artıq çap olurdum. Elo həmin vaxtlarda da, rayonda müəllim işləyən Niso Böyümə də eyni çapı açılmışdı. İlk dəfə "Azərbaycan müəllimi" qəzetində çap edilən şeirlər ona uğur götdirdi...

Dəqiqə yazımda deyil, Sabirabadda həmişə bir təbdirə onu uzaqdan görmüşdüm, mənə çox özündən razı təsiri bağışlamışdı. Sonrakı görüşümüz bizim evimizdə oldu.

O zaman mən təzəcə ana olmuşdum, çox çətin illərdi...

-1994-cü ilin payızı idi, asfaltından çox aralı olan evimizin qapısından bir məşin dəyandı. Ailəmə çox böyüküdi. qaynanam, baldızlarım, evli, 2 uşağı qaynım-gilə bir evdə yaşayırdıq. Gələn, heç kəsin tanımadığı və hər kəsin qonağı olabilmək birli idi. Adımı eşidəndə tövəcüb-ləndim və yaxınlaşan Niso Böyüm olduğunu gördüm. Heyretim bir az da artdı. Xoş-beş...

Dedi:- Aztv-də işləməyə gedirəm.

QİSMƏT

O zaman bildim ki, ailə quracağı adam da Bakıda yaşayır.

-Gətdiyim qəzet və jurnallarda sonin-lə tanış olub olmağımı soruşurlar, eyni rayonda olub bir-birimizi tanımağımız-mıza inanmırlar. Gəldim ki, həm tanış olaq, həm də sən Bakıya gələndə görü-şirik... Payızı və meyvələrini çox sevirm, gələndə götürə bilərəm...

O payız eşinə solan hər çiçək, Saralən hər yarpaq yalvaran güldü. Sevgi qoxuyurdu başdan-ayağa. O payız yerindən mənim deyildi...

Dənşiqimizin belə səmimi alınmasına çox sevindim də, içimdə şeirə vidalaş-dığıma ona demədim... Və mən sandım ki, hər şey o deyəni kimi oldu, o evləndi, Bakıda yaşayır və Mailo xanım Murad-xanlı ilə bir yerləşdi...

-Ta 2005-ə qədər. İş yerimdən zəng etdilər ki, bu nömrə-ü ilə deyil saxla.

Niso Böyümə bu dəfə onlarda görüş-dük. Aran ədəbi birliyi haqqında danışdı, şeirlər göndərməmi istədi. Toplu çap olunanından sonra mənə bir kitab göndər-di.

Sonralar çox gec-gec telefonla danışı-rdıq, haqqında hər şeyi həmyerlimiz, hər ikimizin yaxın dostu, həkim-şairə Şahnaz Şahindən öyrənir, uğurlarına sevindirir. Eşidəndə ki, Bakı Slavyan Universitetin-də çəğdə Azərbaycan ədəbiyyatının ta-nınmış nümayəndələrindən biri kimi təd-ris vəsaitinə onun da adı salınıb, uçağə qanadım oldum. Danışib təbrik etdim. Şad oldum!

-Hamımızın belə mənəvi dostoyə ehtiyacımız var, çoxluğundan yox, yoxlu-ğundan blürük bezen...

Mən Niso Böyümü bir də 5-6ay əvvəl gördüm, son dəfə... Sifəti, səsi, dənşiqi, diksiyası, mühakiməsi, fikirləri, yaddaşı, - hər şey çox gözəl idi, ancaq veriməkdə, yazmaqda çətinlik çəkirdi. Dedim sən dostluq atmışam...

Sən yazımmaz:

-Necəsən, bacım?

-Çox çarəsiz...

...Allahdan ümid kəsilməz!..

...İndi necəsən, Niso Böyüm?

Yəqin daha sənə yerimək üçün ayaq lazımdı deyil... güman edirəm ki, indi sən,

məlk kimi süzürsən. Ruhun həmişəki kimi azaddır, səvdiyin göylərdə... Yağış-larla yəro gəlib gedirsən yaqın ki...

*Ağladım gecənin qararlığına,
Gecə götürmədi göz yaşlarımla,
Buludlar ahımı tökdüyü yerdən
Yığdım dəmci-dəməci yağışlarımla...*

*Yağ, payız yağışını, yağ həyəcanla,
Övni dəyişməni yataq dənşiyim.
Tənizlə ruhunu, yu günahını,
Yalan çirkəbina bətan dənşiyim...*

Niso Böyüm, çox təvəssüf edirəm, sən gedəndən sonra nə qədər yağış yağsa da, dünya yəno eyni çirəkəb, eyni günahlara məskən dünyadır. Dəyişən heç nə yoxdur... Uzr istəyirəm, mən sənəndən daha realist olduğum üçün heç nəyin düzələ-cəyinə də inanmıram...

-Arada sonin şeirlərinin oxuyuram, bə-zən həyranlıq duyur, bəzən təvəssüf edirəm, göz yaşları axıtıldığım vaxtlar da olur:

*Nə yazsa yəqəni-ələn sevgimin
Ruhu parçalaydı didar qəlbim,
İlahi!Heç sevir-sevmədiyimi
Anlaya bilmədim sən ana kimi...*

*Gün gecədən, qılınq qəndən sıyrılar.
Doğmaların yad olmağı nə yaman!
Cən bədənəndən, sümük qəndən ayırlar.
Doğmaların yad olmağı nə yaman!*

*Karvan yükü ağır olar axırda,
Göz bəxəndəndən yağır olar axırda,
Fəğirləşər, fəğir olar axırda.*

Doğmaların yad olmağı nə yaman!

*Güçü qatmaz na ağrıya, nə aha,
Ümidini çəki bilməz səhabə,
Əl üzülər, olac qarlıq Allah.*

Doğmaların yad olmağı nə yaman!

Niso Böyüm ağrı, əzəb, payız, yağış, göz yaş... haqqında o qədər çox yazıb ki, oxuyanda mət qalır, insan öz hisslərinə ni necə bu qədər müxtəlif şəkillərdə, hər dəfə başlaşırdır ifadə edə bilər ki, şeirlərin heç biri-birini bənzəməsin...

O, qadın xoşbəxtliyi yaşaysa bilirdi, yalnız təkliliyin, tənalhəğib verdiyi qeyri-adi həzzi daddı. Özü-özünə heyran qala-qala yazdı, yaratdı. Hər əsərinə özündən bir az pay verdi... Hansı şeirini, hekayə-sini oxusan sətirin arxasında Niso Böyüm nəfəsini, ruhunu duyursan.

-Niso Böyüm layiq olduğundan çox-çox əşığıda qaldı...

Səvət dövründə yaşayanda, əsərləri haqqında monaqrafiyalar yazıldı, o vaxtlar Aztv -də çox maraqla baxılan "poeziya gecələri"nin ulduzu olardı, adı dərsləklərə salınardı... "Vaxtında dünyaya gəlsəydi" çox şey başqa çir olardı...

Yəno çox sağ olsunlar qiymət verənlər, dəyərləndirənlər!

Təbii ki, bərəsində yazılan, deyilən hər şeyi bilmirəm, amma Anarın və gər-kəmi tənçiqi Yağıf Yusiflinin Niso Böyümün yaradılıçılığna əd yazdıqlarından bəzilərinə oxuşmam... Yaradıcı insana dəyər vermək, susuz ağaca su vermək ki-midir. Əminəm ki, Niso Böyüm 20-dən çox kitabı bu kimi söz səhəblərindən eşit-diyi gözəl sözlərdən ilham əli yazırdı.

Amma daha da çox ola bilirdi... Qismət...

P.S. Dünən Niso Böyümün "Oyun" poemasına təzədən göz gəzdirdim. O, həyatın bir oyun olduğunu, oyunun qə-dərliyə da bilirdi. Amma qazanmaq üçün cəğallıq etmədi, oyununa haram qatmadı! Sonradan görmüşlər kimi yox, əsili-nə bilmiş xanım, Böyüm kimi gəldi və getdi...

*Könül, burax göy üzündən
Şihsək olub səvən gədim.
Məni gizli cəvənlərin
Ürəyini yaxım gədim!..*

Nübar Eldarqızı.
07.03.2021